

trade. -बाहुल्यम् prosperity of commerce; सस्यसंपत्त्य-बाहुल्यमुपसर्गप्रमोक्षः ..... इति कोशवृद्धिः Kau. A. 2. 7. 26. -भूमिः f. a warehouse. -वीथिका, -वीथी, -शाला 1 a market. -2 a stall, shop. -संस्था the ware-house of merchandise; Kau. A 2. 6. -होमः a sacrifice consisting of wares.

पणफरम् The second, eighth, fifth or eleventh house (in a horoscope) from the लग्नाशु; पणफरं द्वितीयाष्टपञ्चमैकादशं स्मृतम् Jyotistattvam.

पणवः A kind of musical instrument, a small drum or tabor; Bg. 1. 13; Śi. 13. 5; गुरु-पणव-वेणु-गुञ्जाभिरी ..... Bk. 18. 45.

पणविन् m. N. of Śiva.

पण्ड I. 1 Ā. (पण्डते, पण्डित) To go or move. -II. 10 U. (पण्डयति-ते) To collect, pile up, heap together.

पण्डः A eunuch; weakling.

पण्डा 1 Wisdom, understanding. -2 Learning, science. -**Comp.** -अपूर्वम् non-occurrence of the results of fate.

पण्डावत् a. Wise; पण्डावदाग्रिम Aśvad. 6. -m. A learned man.

पण्डित a. [पण्डा तारका० इत्च्] 1 Learned, wise; स्वस्थे को वा न पण्डितः. -2 Shrewd, clever. -3 Skilled in, proficient, skilful (generally with loc. or in comp.); मधुरालापनिसर्गपण्डिताम् Ku. 4. 16; so रतिपण्डित 4. 18; नयपण्डित &c. -तः 1 A scholar, learned man, *Pandita*. -2 Incense. -3 An adept, expert. -**Comp.** -जातीय a. somewhat clever. -मण्डलम्, -सभा an assembly of learned men. -मानिक, -मानिन, also पण्डितमन्य a. fancying oneself to be learned, a conceited person, a pedant who fancies himself to be a *Pandita*; रण्डे पण्डितमानिनि तूष्णीं भव Pt. 4. 100; अविद्यायामन्तरे वर्तमाना वयं धीराः पण्डितमन्यमानाः. -वादिन् a. pretending to be wise; रे रे पण्डितवादिनि नाशङ्कसे प्रजल्पन्ती Pt. 1. 392.

पण्डितक a. Learned, wise. -कः A learned man.

पण्डितमन् m. Learning, scholarship, wisdom.

पण्डिती f. Learning; प्रतिपत्तुमिग्रतया जने न किलासीदलमस्य पण्डितीम् Śāhendra. 2. 51.

पण्डः (-कः) 1 An eunuch; Mārka. P. -2 One affected by वात disease; Gīrvāṇa.

पत् I. 1 P. (पतति, पतित) 1 To fall, fall down, come down, descend, drop down, alight; अवाङ्मुखस्योपरि पुष्पवृष्टिः पपात विद्याधरहस्तमुक्ता R. 2. 60; वृष्टिर्भवने चास्य पेतुषी 10. 77; (रेणुः) पतति परिणतारुणप्रकाशः शलभसमूह इवाश्रमद्रुमेषु Ś. 1. 31; Me. 107; Bk. 7. 9; 21. 6. -2 To fly, move through the air, soar; हन्तुं कलहकारोऽसौ शब्दकारः पपात खम् Bk. 5. 100; see पतत् below. -3 To set, sink (below the horizon); सौम्यं सोमः पतति गगनादल्पशोभैर्भूयैः Ś. 4. 2 v. 1.; पतत्पतङ्गप्रतिमस्तपोनिधिः Śi. 1. 12. -4 To cast oneself at, throw oneself down,

मयि ते पादपतिते किंकरत्वमुपागते Pt. 4. 7; so चरणपतितम् Me. 105; -5 To fall (in a moral sense), lose one's caste, forfeit one's rank or position, fall off; परधर्मेण जीवन् हि सद्यः पतति जातितः Ms. 10. 97; 3. 16; 5. 19; 9. 200; Y. 1. 38. -6 To come down (as from heaven); पतन्ति पितरो ह्येषां लुप्तपिण्डोदकक्रियाः Bg. 1. 42. -7 To fall, be reduced to wretchedness or misery; प्रायः कन्दुकपातेनोत्पतत्यार्यः पतन्नपि Bh. 2. 123. -8 To go down into hell, go to perdition; Ms. 11. 37; प्रसक्ताः कामभोगेषु पतन्ति नरकंऽशुचौ Bg. 16. 16. -9 To fall, occur, come to pass, take place; लक्ष्मीयत्र पतन्ति तत्र विवृतद्वारा इव व्यापदः Subhāṣ. -10 To be directed to, light or fall upon (with loc.); प्रसादसौम्यानि सतां सुहृज्जने पतन्ति चक्षुषि न दाहणाः शराः Ś. 6. 29. -11 To fall to one's lot or share. -12 To be in, fall in or into. -*Caus.* (पातयति-ते, पतयति rarely) 1 To cause to fall down, descend or sink &c.; निपतन्ती पतिमप्यपातयत् R. 8. 38; 9. 61; 11. 76. -2 To let fall, throw or drop down, fell down (as trees &c.). -3 To ruin, overthrow; व्यपदेशमाविलयितुं किमीहसे जनमिमं च पातयितुम् Ś. 5. 21. -4 To shed (as tears). -5 To cast; direct (as the sight). -6 To dash or strike out. -7 To throw or put in, cause to enter. -8 To bring to ruin or misfortune. -9 To depreciate, lower the value of anything; अर्चतः पातिताः Bh. 2. 15. -10 (In arith.) To subtract, deduct. -11 To set in motion, set on foot. -*Desid.* (पिपतिषति or पित्सति) To wish to fall. -II. 4 Ā. (पत्यते) Ved. 1 To be master of. -2 To rule, control. -3 To possess. -4 To be fit for, serve for (with dat.) -III. 10 U. (पतयति-ते) 1 To go, move. -2 To be master of (intransitive).

पत a. 1 Cherished, well-fed, protected (पुष्ट). -2 Flying, falling. -तः 1 Flying, flight. -2 Going, falling, alighting. -**Comp.** -गः 1 a bird; Ms. 7. 23. -2 the sun; पतगोऽसौ विभावसुः Mb. 6. 12. 45.

पतक a. Falling, descending. -कः An astronomical table.

पतङ्गः [पतन् उत्प्लवन् गच्छति गम्-ङ नि०] 1 A bird; चृपः पतङ्ग समधत्त पाणिना N. 1. 124; Bv. 1. 17. -2 The sun; विकसति हि पतङ्गस्योदये पुण्डरीकम् U. 6. 12; Māl. 1. 24; Śi. 1. 12; R. 2. 15. -3 A moth, locust, or grass-hopper; पतङ्गवद्रहिमुखं विविक्षुः Ku. 3. 64; 4. 20; Pt 3. 126. -4 A bee. -5 A ball for playing with; योऽसौ त्वया करसरोजहतः पतङ्गः Bhāg. 5. 2. 14. -6 Ved. A spark. -7 A devil. -8 Quicksilver. -9 N. of Kṛiṣṇa -10 A horse. -11 A species of rice. -ङ्गम् 1 Quicksilver. -2 A kind of sandal wood.

पतङ्गमः 1 A bird. -2 A moth; अलक्षितोऽसौ पतितः पतङ्गमः Bhāg. 7. 8. 24.

पतङ्गिका 1 A small bird. -2 A kind of small bee; पतङ्गिकानां पुच्छेषु त्वयेषीका प्रवेशिता। कर्मणस्तस्य ते प्राप्तं फलमेतत्तपोधन ॥ Mb. 1. 108. 11. -3 A bow-string; L. D. B.; also पतञ्जिका; Gīrvāṇa.